

ZAKAJ SE ENERGENTI V ZADNJEM ČASU TAKO ZELO DRAŽIJO?

V zadnjih mesecih se je večina energentov podražila. To ne velja le za Slovenijo, ampak za celo Evropo in ves svet. Med razlogi za nastalo situacijo izpostavljajo predvsem lansko relativno mrzlo in dolgo zimo, ki je izpraznila zaloge plina po Evropi in v svetu ter začetek razvoja cepiv proti covidu-19, ki je znova zagnal gospodarsko aktivnost ter povpraševanje po energentih. Dodati je treba tudi porabo električne energije za pogon vozil, ki se stalno zvišuje. Ponudba na trgu pa tudi zaradi nizke proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov čez poletje ni mogla slediti.

Poleg teh »uradnih« razlogov, ki jih navajajo politiki in mediji za podražitve energentov, so vzroki tudi v neoptimalnem vodenju energetske politike pri nas in v razvitem svetu. Še posebno v Evropi in pri nas. Načrti za proizvodnjo »zelen« energije so se izjalovili. Pridobivanje električne energije z vetrnimi in sončnimi elektrarnami je drago z omejenimi zmogljivostmi in s številnimi vprašanji o okolju, recikliranju in učinkovitosti. Številne države se odpovedujejo premogu in jedrski energiji. Podobno je pri nas. Z letom 2033 bomo zaprli termoelektrarne, hidroelektrarn na rekah ne gradimo in slabo kaže gradnji drugega bloka nuklearne elektrarne. Zelena politika je dobila moč, kar ni slabo do razumne meje. Pri nas pa ta »zelen« politika meji že na nerazsodnost. Če pogledamo, kako gradimo elektrarne na reki Savi, da smo se odpovedali reki Muri, ne izkoriščamo vetra in slabo sončno energijo. Zakaj imajo lahko Avstrijci na reki Muri v zgornjem toku 22 elektrarn, pri nas pa le eno in še to zelo skromne moči in precej izčrpano.

Številni poznavalci reke Mure so prepričani, da bi s pametnim dogovorom vseh deležnikov te naše reke lahko našli ugodno rešitev za vse: to so okoljevarstveniki, ljubitelji rib, ptic in drugih živali v reki in ob njej, gospodarstveniki, kmetje in drugi prebivalci ob reki Muri. S primernim posegom v tok reke okoljevarstveniki in drugi skrbniki narave ne bi nič izgubili, kmetje bi dobili namakalne sisteme in celotno prebivalstvo Slovenije poceni in predvsem zeleno električno energijo.

Oblastniki v Bruslju želijo zemeljski plin in nuklearno energijo razglasiti za zeleno energijo. To bi omogočilo lažje investiranje v proizvodnjo elektrike s plinsko ali jedrsko energijo. Tej odločitvi močno nasprotujeta Nemčija in Avstrija, ki sta se odpovedali jedrskim elektrarnam.

Zakaj so se države oziroma prebivalci določenih držav odpovedali jedrski energiji? Večina zaradi strahu. Če pa pogledamo zgodovino jedrskih nesreč v svetu in jih primerjamo z drugimi nesrečami, na primer v hidroelektrarnah ali pa na cestah, potem vidimo, da niso nič posebnega.

Največje jedrske nesreče so: Černobil leta 1986 z okoli 4000 žrtvami, Fukušima na Japonskem, kjer je zaradi cunamija, ne zaradi jedrske energije, umrlo okoli 18 000 ljudi, Kištim v takratni Sovjetski zvezi leta 1957 z 200 žrtvami in Otok treh milj v ZDA, kjer pa o žrtvah ne poročajo. Če te nesreče primerjamo z nesrečami v hidroelektrarnah, vidimo, da ni bistvene razlike. Samo jez Vajot v dolini Pijave v sosednji Italiji je pred 60-timi leti zahteval okoli 2000 žrtev. Številne nesreče z jezovi v južni Ameriki in na Kitajskem so povsem neraziskane in zamolčane. Porušitev večjega jez na Kitajskem je pred desetletji zahtevala celo 150 000 smrtnih žrtev. O tem se ne sme poročati. Če pa pogledamo promet, je število smrtnih žrtev neprimerno večje. Leta 2020 je v Evropi v cestnem prometu umrlo 18 000 ljudi. Pred dobrim desetletjem pa celo 50 000.

Kaj pomeni za prebivalce Nemčije in Avstrije, če so brez nuklearnih elektrarn, ko pa jih imajo vse sosednje države na njihovih mejah? Številne druge evropske države pa jih celo pospešeno gradijo. Naj tu omenim Francijo, Slovaško, Poljsko itd.

Trenutno obratuje v svetu 444 reaktorjev v 30 državah, v gradnji je 54 novih, še 111 jih je načrtovanih. Jedrske elektrarne proizvedejo približno 11 odstotkov vse električne energije na svetu.

V zadnjih desetletjih je bilo veliko narejenega na razvoju jedrskih sistemov za proizvodnjo električne energije. Razviti so bili učinkovitejši, varnejši jedrski reaktorji. Uvedeni so bili številni varnostni ukrepi in povečana kontrola delovanja vseh jedrskih sistemov in podsistemov, ki jih opravljajo državne inštitucije in mednarodne organizacije.

Za Slovenijo bi bila izgradnja drugega bloka jedrskega reaktorja v Krškem verjetno edina in vsekakor najoptimalnejša rešitev, če želimo v bodoče zagotoviti dovolj lastne električne energije.

Janez Tušek